

תבנית שיעור אופייני

בשיעורי קורס חשיבה 2 לא קיימים החלקים המוקדשים לעקרונות או לפרויקט, אך פרט לכך השיעורים מתנהלים באופן דומה לשיעורי קורס חשיבה 1. ברצוננו לעודד את המורים לגוון את דרכי הוראתם ככל האפשר (ראו פרק עקרונות ההוראה) ולפתח סגנון משלהם, כל עוד המטרה הבסיסית של השיעור אינה הולכת לאיבוד. המטרה הבסיסית היא לכוון את תהליכי החשיבה.

משך השיעור

השיעורים מתוכננים להימשך כ-35 דקות. ברוב המקרים זהו פרק זמן קצר מדי. רצוי, במידת האפשר, להקצות פרק זמן כפול. אין זה משנה אם לא עוברים על כל התרגילים כל עוד התהליך המרכזי של השיעור מובן. כאשר הזמן קצוב, על המורה להיות חד וקצר בדיבורו – עליו להימנע מלהתעכב על כל נקודה מעניינת שעולה.

ההקדמה לשיעור

המורה מחלק את כרטיסי העבודה לתלמידים בתחילת השיעור או לאחר שהציג את נושא השיעור. הצורה השנייה מעניינת, מאחר שהיא משחררת את המורה מלכת לפי ההקדמה המופיעה בכרטיסי העבודה לתלמיד וגם מספקת תמיכה לדבריו. ההקדמה יכולה להיות קצרה מזו שבשיעורי קורס חשיבה 1, היות שהשיעורים מתמקדים בשאלה ספציפית המדברת בעד עצמה. שאלת מפתח זו חשובה יותר מכותרת השיעור. יש להימנע מהתפלספות בהקדמה. דוגמה מקומית מהווה הקדמה אידאלית. הצעות לכל שיעור מופיעות בהנחיות למורה, אך המורה יכול להמציא בעצמו דוגמאות נוספות.

דוגמאות והמחשבות יעילות יותר מהסברים. אין צורך להקריא את ההקדמה; התלמידים יכולים לעשות זאת בעצמם במהלך השיעור.

תרגילים

קבוצות ויחידים

בדומה לשיעורי קורס חשיבה 1 (ראו קורס חשיבה 1 לפרטים), גם כאן התלמידים עובדים בקבוצות. בשיעורי קורס חשיבה 2 ניתן להקצות זמן רב יותר לעבודת יחידים. אפשר להתמודד עם תרגילים מסוימים על בסיס אישי, כפי שמצוין בהערות לכל שיעור. המורה יכול לבקש מיחיד לענות על שאלה מסוימות או להעיר לגביה, גם אם עבודת החשיבה נעשתה בקבוצות.

בחירת תרגיל

כל שיעור מכיל שמונה תרגילים שמתוכם יש לבצע ארבעה. הנחיות השיעור מציינות מתי חייבים לבצע תרגיל מסוים ומתי מתאפשרת בחירה. בכל זאת, המורה אינו חייב לדבוק בדיוק בהצעות אלה; הוא יכול לבחור בעצמו או לבקש מהתלמידים להציע תרגילים בעצמם. הדבר החשוב הוא שיהיה מגוון של תרגילים: חלקם

ארוכים; חלקם קצרים; חלקם מוכרים; חלקם מרוחקים מחיי היום-יום; חלקם קלים וחלקם תרגילים המהווים אתגר לתלמידים.

הקצאת זמן

מאחר שלא קיימת פיסקת עקרונות או פרויקט בקורס חשיבה 2, ניתן להקדיש זמן רב יותר לתרגילים. הזמן המוצע לכל תרגיל מופיע בהנחיות לכל שיעור, אך הוא עשוי להשתנות בהתאם לתלמידים. כל משכי הזמן הם מינימליים ובהחלט יש מקום להארכתם אם השיעור נמשך יותר מ-35 דקות. יש כיתות שבהן לא ניתן יהיה לעשות יותר משניים או שלושה תרגילים בשיעור אחד. על המורה לנסות לקצר בדיונים החוקרים את הנושא ולהתרכז באימון בתהליכי החשיבה. קיים פיתוי להתרחק מהתהליך לטובת התוכן, וממנו יש להיזהר.

התוצר

התוצר יכול ללבוש צורות שונות:

1. הצגת תוצרי הקבוצות: באמצעות הדובר, כל קבוצה בתורה מציגה את תוצרה או שהיא מוסיפה נקודות חדשות לרשימה הכללית.
2. תוצר של קבוצה נבחרת: קבוצה אחת נבחרת להציג את תוצרה באמצעות דובר ואז יחידים מקבוצות אחרות מוזמנים להגיב ולהוסיף נקודות משלהם.
3. יחידים בקבוצה: החשיבה נעשית בקבוצות, אך המורה מבקש מיחידים מסוימים לדווח על תוצרה של הקבוצה כולה. המורה יכול להגיב על רעיונות של יחידים.
4. תוצר אישי: תוצר זה מתייחס לשיעורים המתנהלים על בסיס אישי.
5. תוצר כתוב: תוצר זה יכול לבוא מצד קבוצות או מיחידים ויכול ללבוש צורה של רשימת הערות שנכתבה בתשובה לשאלה. תוצר בצורה של חיבור מוגבל ליחידים והוא מתאים יותר למצב של בוחן.

המורה יכול להרכיב רשימה כללית של נקודות ורעיונות הנרשמת על הלוח. לחלופין, הוא יכול לבקש מהתלמידים לערוך רשימות כלליות של כל הרעיונות שהוצעו בכיתה, ולבחון תלמיד אחד שיקרא את רשימתו. לאחר כל תרגיל, יש להקדיש זמן לדיון קצר. כשעובדים עם תלמידים מוכשרים, ניתן להקצות חלקים נכבדים מן השיעור לעבודה אישית על חיבורים. חלק זה צריך לבוא כתוספת לשיעור, לא במקומו.

אין חלק המוקדש לפרויקט, אך בבתי-ספר בהם נהוג להטיל על תלמידיהם ביצוע של פרויקטים אפשר להשתמש בתרגיל כלשהו מן השיעור עצמו או מתוך פרק המבחנים.

חלק השיעור המוקדש לדיון בתהליך

זהו החלק המוקדש לדיון פתוח עם התלמידים במליאת הכיתה כיחידים, לא כקבוצות. המורה יכול לשאול כל תלמיד שאלה או לקבל את הערותיו. מטרת הדיון היא חקירת התהליך, ולכן אין צורך לעבור על השאלות אחת אחת, אלא לראותן כהצעות בלבד. יש להשתמש בהן כאשר מתעורר קושי בפתיחת דיון. המורה אינו צריך להעמיד פני יודע הכול, הוא יכול לזרוק בחזרה לכיתה שאלה שאין הוא יודע את התשובה עליה. מטרת דיון זה היא לחקור את תהליך החשיבה שעליו מבוסס השיעור.